

Cofnodion Cyfarfod y Pwyllgor Iaith a gynhaliwyd drwy fideo gynadledda ddydd Llun, 07 Rhagfyr 2020

Yn bresennol: Y Cyngorydd Ellen ap Gwynn (Cadeirydd), y Cynghorwyr Keith Evans, Alun Lloyd Jones, Gareth Lloyd, Dai Mason a John Roberts

Swyddogion a oedd yn bresennol: Mrs Carys Morgan, Swyddog Polisi Iaith, Ms Nia Jones, Rheolwr Corfforaethol – Gwasanaethau Democrataidd, Mrs Dana Jones, Swyddog y Gwasanaethau Democrataidd a Safonau

(2.00pm-3.15pm)

1 Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cyngorydd Maldwyn Lewis a Mrs Elen James am na allent fynychu'r cyfarfod.

Estynnwyd llongyfarchiadau i'r Cyngorydd Gareth Lloyd a'i wraig Cerys ar enedigaeth mab y bore hwnnw.

2 Datgelu Buddiannau Personol/Buddiannau sy'n Rhagfarnu

Ni ddatgelwyd unrhyw fuddiannau personol neu fuddiannau sy'n rhagfarnu.

3 Cadarnhau cywirdeb cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Iaith a gynhaliwyd ar 17 Mawrth 2020

PENDERFYNWYD cadarnhau bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Mawrth 2020 yn gywir, ond bod angen nodi y dylai cofnod 10 ddarllen mai Comisiynydd y Gymraeg oedd wedi cyhoeddi'r Cod Ymarfer i Safonau'r Gymraeg ac nid y Swyddog Iaith.

4 Materion yn Codi o'r Cofnodion

Dim

5 Canllaw Safonau'r Gymraeg a Phoster 'Yr hyn sydd angen i mi ei wneud'

Rhoddwyd sylw i Ganllaw Safonau'r Gymraeg a'r Poster 'Yr hyn sydd angen i mi ei wneud'. Gwylodd Aelodau fideo a oedd wedi ei rannu â'r holl staff yng nghyhoeddiad newyddion Adnoddau Dynol, er mwyn hyrwyddo'r canllaw newydd. Roedd Aelodau o'r farn bod y fideo yn gryno ac yn glir i'r gwylwr. Nodwyd bod y ddogfen ganllaw hon yn cael ei defnyddio'n aml yn awr gan staff ar draws holl Wasanaethau'r Cyngor.

CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol.

6 Adroddiad y Fforwm Dyfodol Dwyieithog 'Cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod y cyfnod clo'

Rhodddwyd sylw i Adroddiad y Fforwm Dyfodol Dwyieithog 'Cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod y cyfnod clo'. Roedd yr adroddiad wedi'i gymeradwyo gan aelodau'r Fforwm Dyfodol Dwyieithog ar 29 Hydref 2020. Aeth y Swyddog Polisi Iaith yn ei blaen drwy roi cyflwyniad PwerBwynt a oedd yn cynnwys yr wybodaeth ganlynol:-

- Dull – Holiadur
- Arferion sy'n newid
- Arweiniad ar gynnal cyfarfodydd dwyieithog drwy fideo
- Gwasanaethau Clic Ceredigion i Gwsmeriaid
- Dysgu Cymraeg yn y Gweithle
- Grantiau Arfor
- Rhith ddigwyddiadau Arloesol a Chreadigol
- Heriau
- Beth allwn ni ei wneud yn well, er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg?
- Effaith yr achosion o COVID-19 ar y Gymraeg – Adroddiad a gyhoeddwyd gan Bwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu/Senedd Cymru

Yn dilyn cwestiynau o'r llawr, CYTUNWYD i nodi'r sefyllfa bresennol. Holodd Aelodau a ellid gofyn i Un Llais Cymru, Cered neu Gomisiynydd y Gymraeg am gyllid i dalu am drwydded uwch Zoom, fel y gellid sicrhau bod y cyfleuster cyfieithu ar gael i Gyngorau Tref a Chyngorau Cymuned, er mwyn hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn eu cyfarfodydd. Fodd bynnag, nodwyd y byddai Cyngorau Tref a Chymuned yn parhau i dalu am y cyfieithydd.

7 **Dogfen Terminoleg Covid Cyngor Sir Ceredigion**

Dywedwyd bod geiriau defnyddiol yn ymwneud â phandemig y coronafeirws wedi'u casglu a'u rhestru mewn dogfen hygyrch.

Er mwyn hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg, roedd Cyngor Sir Ceredigion wedi casglu rhai o'r termau newydd a oedd wedi'u bathu yn ystod cyfnod y coronafeirws.

Mae cyfnod y pandemig wedi bod yn amser o newid arferion ac yn anochel , felly, yn gyfnod o greu geiriau newydd wrth gyfathrebu negeseuon a chyhoeddiadau allweddol, geiriau a oedd yn eu tro wedi dod yn rhan o iaith bob dydd. Roedd y geiriau hyn yr un mor bwysig yn y ddwy iaith - y Saesneg a'r Gymraeg.

Er mwyn hwyluso'r defnydd o'r termau Cymraeg newydd, mae'r Cyngor wedi mynd ati i gasglu rhai o'r termau hyn a'u dwyn ynghyd mewn dogfen o'r enw 'Terminoleg COVID-19'. Gellir chwilio am eiriau penodol yn y ddogfen Cymraeg-Saesneg, neu fel arall yn y ddogfen Saesneg-Cymraeg, fel y'u cyflwynwyd.

CYTUNWYD i nodi'r adroddiad er gwybodaeth ac y byddai'r ddogfen yn cael ei dosbarthu i Glercod y Cyngorau Tref a Chymuned.

8 **Eitemau Comisiynydd y Gymraeg**

CYTUNWYD i nodi'r canlynol er gwybodaeth

- Adroddiad Sicrwydd Comisiynydd y Gymraeg – Cau'r Bwlch
- Mae Comisiynydd y Gymraeg wedi cyhoeddi cyfres o ganllawiau i hwyluso'r broses o weithredu Safonau'r Gymraeg.

9 **Yr Wybodaeth ddiweddaraf am Bolisi Enwi a Rhifo Strydoedd Cyngor Sir Ceredigion**

Rhoddyd sylw i'r adroddiad a roddai'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau sut mae'r polisi enwi a rhifo strydoedd wedi datblygu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf (Ionawr – Rhagfyr 2020).

Cytunwyd i nodi'r adroddiad ac i ystyried anfon llythyr at berchnogion unrhyw ddatblygiadau/eiddo cyn iddynt ddechrau adeiladu, gan roi gwybod iddynt beth yw polisi'r Cyngor parthed enwi eiddo.

10 **Arolwg Enwau Lleoedd: Cylch yr Iaith - ymateb drafft**

Roedd y Prif Weithredwr wedi derbyn llythyr oddi wrth Gylch yr Iaith i adolygu enwau llefydd. Roedd ymateb drafft wedi'i baratoi er ystyriaeth.

Cytunwyd i dderbyn yr ymateb drafft a gyflwynwyd a nodwyd y byddai'n cael ei anfon yn enw'r Arweinydd; hefyd yn rhinwedd ei swydd fel Cadeirydd y Pwyllgor Iaith.

11 **Diwrnod Hybu Hawliau'r Gymraeg, 7 Rhagfyr**

Dywedodd y Swyddog Polisi Iaith wrth yr aelodau am yr hyn a baratowyd i hyrwyddo Diwrnod Hawliau'r Gymraeg a gynhelid y diwrnod hwnnw. Ar 7 Rhagfyr eleni, byddai sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn cynnal ymgyrch un diwrnod i godi ymwybyddiaeth o hawliau'r cyhoedd i ddefnyddio'r Gymraeg. Yn ogystal â'r negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol yn hyrwyddo rhestr o hawliau ar gyfer ein dinasyddion, manteisiodd y Cyngor ar y cyfle hefyd i atgoffa staff yn fewnol beth yw hawliau'r cyhoedd o safbwynt y Gymraeg.

Cytunwyd i nodi'r sefyllfa bresennol.

12 **Unrhyw fater arall**

- Estynnwyd dymuniadau gorau i aelodau teulu'r Swyddog Polisi Iaith sy'n anhwylydus ar hyn o bryd.
- Nodwyd bod angen darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ym maes gemau cyfrifiadurol. Dywedwyd bod rhywfaint o ddarpariaeth i'r rhai hynny sydd o oedran cyn-ysgol a'r rhai sydd o oedran ysgol gynradd, fodd bynnag, roedd bwch yn y ddarpariaeth i blant a phobl ifanc sydd o

oedran ysgol uwchradd. Awgrymwyd y byddai adroddiad ar Strategaeth Ddigidol Llywodraeth Cymru yn ddefnyddiol yn un o gyfarfodydd nesaf y pwyllgor. Byddai hefyd yn ddefnyddiol deall pa adnoddau Cymraeg sydd ar gael ar hyn o bryd ym maes gemau digidol.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar

Cadeirydd:-_____